

on the basis of Goffmanian theory of framing. And, reflexive calibration correlates with Bateson's interpretation of metacommunication.

Key words: *metapragmatics, metapragmatic analysis, meta-functions, anchoring means, metapragmatic calibration.*

УДК 811.161.1'255.4

Ю. О. Голоцукова
Е. В. Загрубська

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО КОЛОРИТУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ «ДУБРОВСЬКИЙ», «КАПТАНСЬКА ДОЧКА», «ПОВІСТІ БЄЛКІНА» О. ПУШКІНА

Статтю присвячено проблемі перекладу національно-культурної лексики у творах ХІХ століття, оскільки саме передача колориту історичних, культурних, національних компонентів однієї мови іншою мовою вимагає особливого підходу з боку перекладача у досягненні еквівалентності та прагматичної адекватності перекладу. Аналіз оригінальних текстів та їхніх фрагментів продемонстрував ключову необхідність у збереженні унікальної лексики того часу з метою досягнення рівноцінного сприйняття вихідною аудиторією, що є обов'язковою умовою для перекладу текстів художнього стилю.

Ключові слова: *художній переклад, порівняльний аналіз, національно-культурна специфіка, перекладацькі трансформації, міжкультурна комунікація.*

Постановка проблеми. Сучасна наука все частіше досліджує таку важливу і загальнозначущу проблему діалогу культур як форми міжкультурної взаємодії, у процесі якої відбувається взаємна трансформація культур. У відкритому суспільстві увага до даної теми є глибоко закономірною. Закономірне також і звернення до неї вчених-лінгвістів, оскільки це сприяє зближенню народів, взаємозбагаченню їхніх національних культур. Проблемі міжкультурної комунікації, збереженню національної своєрідності у перекладних текстах присвячені статті таких відомих лінгвістів, як М. Бейкер, С. Гелверсон, Ю. Найда, А. Нойберт та багатьох вітчизняних дослідників, серед яких В. Виноградов, Н. Гарбовський, Р. Зорівчак, В. Комісаров та інші. Під час вивчення теорії перекладу дослідники приходять до єдиної думки про те, що одним з найскладніших видів письмового перекладу є переклад художніх текстів. Перед перекладачем як творцем художнього тексту мовою перекладу стоять важливі й особливо складні завдання. Перекладач повинен глибоко і всебічно знати мову оригіналу, відображену в ній історію і культуру народу, створити текст, який максимально повно відображує оригінал в іншомовному середовищі. Він повинен не просто зберегти зміст оригіналу, але і його стиль, жанровий характер, національно-культурну специфіку, естетику автора, засоби художнього вираження [4, с. 19].

Відмінності української та російської мов, семантичні розбіжності понять, обумовлені етнокультурними особливостями носіїв цих мов, призводять до того, що в деяких випадках відбувається мимовільна підміна національно-культурного колориту, з'являються семантичні помилки, у багатьох випадках зникає авторський стиль

Подібні явища асиметрії чітко виявляються у процесі перекладу, вони вивчені ще не достатньо глибоко ані теорією перекладу, ані контрастивною лінгвістикою, ані культурологією.

Таким чином, **актуальність** роботи пояснюється, по-перше, підвищеним інтересом до національно-культурної, історичної специфіки текстів та їхніх перекладів, по-друге, недостатньою вивченістю в сучасній порівняльній лінгвістиці та процесуальній транслатології проблеми функціонування реалій в одній мові та відтворення їх у перекладі іншою мовою.

Мета цього дослідження полягає у здійсненні комплексного зіставного аналізу текстів оригіналу й перекладу за допомогою опису певних предметних ситуацій в художніх творах та їхніх перекладах українською мовою для простеження ступеню збереженості національно-культурного колориту творів оригіналу, виявлення особливостей їх перекладу, зокрема, у кінцевому перекладі, здійсненому іншою мовою.

Мета дослідження досягається вирішенням таких **завдань**:

- висвітлити теоретичне підґрунтя лінгвокультурологічного та когнітивних аспектів дослідження текстів художніх творів та їхніх перекладів;
- виокремити фрагменти текстів, що містять національно-культурну специфіку XIX століття;
- порівняти опис відповідних фрагментів у оригінальному тексті російської мови з їхніми перекладами українською мовою;
- визначити, чи може перекладений твір слугувати надійним джерелом культурологічної інформації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Самостійний розвиток української та російської мов протягом п'яти століть дійшов до того, що виникли значні відмінності навіть у тих лексико-семантичних групах, які стабілізувалися ще в загальнослов'янський період. Яскравим прикладом є сучасні українські назви деяких частин тіла людини в порівнянні з їхніми російськими аналогами: «*обличчя*» – «*лицо*», «*скроні*» – «*виски*», «*очі*» – «*глаза*» тощо. Інші прошарки соціально-побутової лексики в обох мовах зазнали більших змін: «*весілля*» – «*свадьба*», «*келих*» – «*бокал*», «*оселя*» – «*дом*». Незважаючи на самотність української та російської мов, протягом всієї історії їхнього розвитку відбувався міжмовний контакт, що закономірно відбилося, у першу чергу, на лексико-семантичній системі. У творі «Дубровський» О. Пушкін проводить ретельний відбір лексики з розмовної мови і вживає її таким чином, що вона виконує функцію реалістичного відтворення дійсності або стає засобом соціальної характеристики персонажа. Таке застосування лексичних прийомів загальнонародної мови визначається творчим методом письменника та його світоглядом. Час дії роману належить приблизно до 10-х років XIX століття. «Дубровський» охоплює широку картину поміщицького провінційного побуту та звичаїв. Нове покоління провінційної помісної аристократії представлено постаттю Верейського. Яскравими фарбами в романі змальована картина поміщицької провінції початку XIX в.

Половина матеріалу – це лексичні відповідники, які складаються на чверть з формальних і семантичних. Друга чверть – приблизні, лексичні відповідники з відмінностями за формою і семантикою або за обома критеріями. Наведемо кілька прикладів зіставлення уривків з тексту твору О. Пушкіна, перекладеного українською мовою О. Гончаром, де лексика, яка збігається, становить у кожному з текстів не менше половини. Маємо приклади, які ми розглядаємо нижче.

Рос. *Взор ее быстро их обжегал и снова оказал прежнюю бесчувственность. Молодые сели вместе в карету и поехали в Арбатово; туда уже отправился Кирилл Петрович, дабы встретить там молодых* [8, с. 228] – укр. *Погляд її мигцем їх оббіг*

і знову став обайдуженим. Молоді сіли разом в карету і поїхали до Арбатова; туди ж вирушив і Кирило Петрович, аби зустріти там молодих [6, с. 70]. Спостерігаємо вдалий переклад фрагменту зі збереженням культурної специфіки оригіналу, використанням еквівалентної мовної одиниці «обайдуженим» та збереженням синтаксичної будови.

Рос. *Окна во флигеле были загорожены деревянною решеткою; двери запирались замками, от коих ключи хранились у Кирила Петровича* [8, с. 148] – укр. *Вікна у флігелі були заграбовані дерев'яними ґратами, ключі від яких зберігались у Кирила Петровича* [6, с. 7]. У наведеному вище прикладі переклад вдався до зміщень граматичних форм – відбулася зміна порядку слів (інверсія). З одного боку, переклад набув ознак сучасності та став легшим для сприйняття, з іншого ж боку, відбулася втрата авторського стилю.

Рос. *Очень кстати заехал, как бишь тебя зовут; мне до тебя нужда* [8, с. 153] – укр. *Саме вчасно заїхав, як, пак, тебе звати; ти мені потрібен* [6, с. 12]. Відбулася заміна лексики, синтаксису та граматики, але перекладач зміг зберегти структуру висловлювання, емоції та стиль розмови персонажа – це робить переклад еквівалентним.

Зробивши порівняльний аналіз текстів О. Пушкіна «Дубровський» українською та російською мовами, визначивши склад слов'янізмів і їхніх художніх функцій, ми бачимо, що перекладач на високому рівні зберіг денотативну та конотативну інформації, зміг передати національно-культурну своєрідність «комунікативно-функціональної ідеї» вихідного тексту навіть в тих випадках, коли вдавався до зміщення стилістичної, семантичної або граматичної конструкції.

Наступним твором, фрагменти якого будуть аналізуватися, є роман «Капітанська дочка». Повстання під проводом Омеляна Пугачова – основна тема цього твору. Серйозне вивчення О. Пушкіним історичних матеріалів допомогло створити яскраву картину селянського бунту. Масштабність подій, жорстока і кривава війна показані з привабливою вірогідністю. У романі «Капітанська дочка», перекладеним І. Сенченком, ми послідовно звернемо увагу на подібні фрагменти, що представляють науковий перекладацький інтерес з боку вивчення проблеми збереження національно-культурної специфіки в тексті перекладу, а саме: рос. *Мне приснился сон, которого никогда не мог я позабыть и в котором до сих пор вижу нечто пророческое, когда соображаю с ним странные обстоятельства моей жизни* [8, с. 297] – укр. *Мені приснився сон, якого ніколи не міг я забути і в якому й досі бачу щось пророче, коли порівнюю з ним дивні обставини мого життя* [6, с. 87].

Перекладач навмисно використав іншу лексему, тому що дослівний переклад дієслова «соображаю» – «розмірковую», «метикую» загалом не відповідає семантиці слова у вихідному тексті. Таким чином, інформація, яку несе речення, залишилася повною та зрозумілою. З іншого боку, неможливо заперечувати той факт, що подібний переклад робить текст сучасним, не притаманним мові автора оригіналу. У поданих прикладах, як зазначає Ю. Голоцукова, «стативне і результативне значення реалізуються в контексті» [2, с. 58].

Рос. *Главною его слабостью была страсть к прекрасному полу; нередко за свои нежности получал он толчки, от которых охал по целым суткам* [8, с. 287] – укр. *Головною його вадю була пристрась до прекрасної статі; частенько за свої ніжності діставав він стусани, від яких охав цілу добу* [6, с. 78]. Не зовсім зрозуміла заміна іменника «слабостью» з архаїзованою формою закінченню на український «вадою» – використання цієї мовної одиниці змінює сприйняття речення, також робить його сучасним.

Рос. *К тому же не был он (по его выражению) и врагом бутылки, т. е. (говоря по-русски) любил хлебнуть лишнее* [8, с. 287] – укр. *До того ж не був він (за його висловом) і ворогом пляшки, тобто (кажучи по-російському) любив хильнути надміру* [6, с. 78]. Спостерігаємо дуже вдалу конструкцію з використанням відповідного фразеологізму, наявного в українській мові. Також еквівалентним перекладом було використання словосполучення, що рідко вживається в українській культурі («хильнути надміру»), порівняно з російським «хлебнуть лишнее» зокрема.

Рос. *Чтоб утешить бедного Савельича, я дал ему слово впредь без его согласия не располагать ни одною копейкою. Он мало-помалу успокоился, хотя все еще изредка ворчал про себя, качая головой: «Сто рублей! легко ли дело!»* [8, с. 295] – укр. *Щоб утішити бідлашного Савельїча, я дав йому слово надалі без його згоди не витратити й копійки. Він потроху заспокоївся, хоч усе ще зрідка бурчав про себе, хитаючи головою: «Сто карбованців! легко сказати!»* [6, с. 85]. І. Сенченко вдався до таких перекладацьких трансформацій: по-перше, транслітерація власного імені, по-друге, лексико-семантичне зміщення. Якщо перекласти дослівно «легко ли дело», то у читача перекладного тексту з'явиться багато питань до цього словосполучення та цього значення. Цілком зрозуміло, що потрібно було використати інший мовний засіб для передачі денотативної інформації.

Перекладач роману «Капітанська дочка» зміг відтворити народне життя, характери персонажів, спосіб їхнього мислення, історію цього народу в цілому, але їх мова, образи набули спрощеного характеру. Усе визначальне в цьому романі: любов, доля, призначення людини у всесвіті, історія цієї людини та народу вимагають всебічного знання не тільки мови оригіналу та авторського стилю, але й історії того часу, що допомогло набути перекладному текстові більшого ступеню еквівалентності.

Поступово, як і в попередніх творах, ми розглянемо цикл «Повісті Белкіна», перекладених М. Стельмахом. Розглянемо декілька прикладів.

Рос. *Рассеянные жители столицы не имеют понятия о многих впечатлениях, столь известных жителям деревень или городков, например об ожидании почтового дня...* [8, с. 53] – укр. *Неуважливі мешканці столиці не мають уявлення про багато вражень, добре відомих жителям сіл або містечок, наприклад, про очікування поштового дня* [7, с. 65]. Вихідний фрагмент тексту відрізняється від перекладного втратою архаїзованої манери О. Пушкіна, оскільки перекладач, використавши прийом заміни з компенсацією, замінив літературну лексему «*рассеянные*» менш звучним українським прикметником «*неуважливі*».

Рос. *Некогда он служил в гусарах, и даже счастливо; никто не знал причины, побудившей его выйти в отставку и поселиться в бедном местечке, где жил он вместе и бедно и расточительно; ходил вечно пешком, в изношенном сертуке, а держал открытый стол для всех офицеров нашего полка* [8, с. 50] – укр. *Колись він служив у гусарах, і навіть щасливо; ніхто не знав причини, що спонукала його піти у відставку і поселитися в убогому містечку, де провадив життя він одночасно і в бідності, і в марнотратстві: ходив завжди пішки і в приношеному чорному сюртуку, а мав великий стіл для всіх офіцерів нашого полку* [7, с. 61]. Речення насичене зворотами, притаманними ХІХ століттю («*держал открытый стол*»). Перекладач зберіг усі ознаки мови того часу та незвичність структури, створив в українській мові відповідний зворот, значення якого – бути гостинним хазяїном – зрозуміле і сучасному читачеві. Також можна відзначити заміну на рівні граматики: «*побудившей*» – «*що спонукала*». Тут спостерігається заміна дієприкметника підрядним означальним реченням. Ряд історизмів у перекладному тексті зберігається, цьому сприяє спорідненість української та російської мов: «*гусари*», «*сюртук*».

Переклад М. Стельмахом цього фрагменту можна назвати еквівалентним з мінімальними втратами, які не є суттєвими у сприйнятті твору іншою культурою.

Рос. *Он любил меня; по крайней мере со мной одним оставял обыкновенное свое резкое злоречие и говорил о разных предметах с простодушием и необыкновенною приятностью* [8, с. 53] – укр. *Він любив мене; принаймні лише зі мною кидав звичайне своє різке лихослів'я і говорив про різні речі простодушно і надзвичайно приємно* [7, с. 62]. Окрім можливості відтворити відтінок застарілості, який виникає при використанні форми російських прикметників на **-ою, -ию** (замість сучасних **-ой, -ий**), тут присутні змішані трансформації: подвійна заміна прийменниково-відмінкового словосполучення однією лексичною одиницею «*простодушием*» і «*приятностью*» – «*простодушно*» і «*приємно*». У даному випадку, типовому для багатьох перекладів текстів попередніх століть, відбувається заміна, яка недоречно стирає архаїзованість сприйняття тексту.

Порівняльний аналіз російських та українських видань повістей О. Пушкіна «Дубровський» (переклад О. Гончара), «Капітанська дочка» (переклад І. Сенченка) та циклу «Повісті покійного Івана Петровича Белкіна» (переклад М. Стельмаха), показав, що в цілому твори зберегли естетичну цінність, національну своєрідність та художньо-емоційне враження, але часом вони потребували певної зміни, редагування. Трансформації, які використовували перекладачі, з одного боку, розгорнули, уточнили ті предметні ситуації, які були б не зрозумілі українському читачеві, з іншого боку, деякі з них змінили форму і зміст суджень, фактів, явищ у сюжеті текстів. До таких ситуацій можна віднести приклади, коли перекладачі мали той чи інший відповідник у мові перекладу, але вдалися до підбору іншої лексеми. Зрозуміло, що переклад є творчим процесом, але у багатьох випадках, особливо, які стосуються перекладу матеріалів, які представляють культурний та історичний інтерес, краще скористатися можливістю збереження наявної мовної одиниці.

Часом у перекладних творах з'являються лексико-семантичні заміни, але зміна сюжетного сприйняття майже не відбувається. Більш того, значна кількість таких трансформацій допомагають сучасному читачеві зрозуміти текст таким чином, як його розуміли в XIX столітті. Авторам перекладів вдалося зберегти більшу частину особливостей оригінальних творів: їхню національно-культурну специфіку, загальний зміст, будову речень, семантику, структуру та емоційний вплив. Та менша частина зворотів, яка не відтворилася у перекладі, була архаїчною та незрозумілою для українського читача. Саме тому деякі заміни мають об'єктивний характер; вони виправдані та не сприймаються як помилка перекладача.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Можна відзначити, що національно-культурна специфіка оригінальних творів представляє найбільшу складність під час перекладу. Головне завдання перекладача – навчитися розпізнавати ці мовні одиниці, робити їх зрозумілими в культурі мови перекладу, зберігаючи ту кількість культурної специфіки, яка їх оточує. Розглянуті переклади не позбавлені естетичних і художніх переваг, того культурного колориту вихідних текстів. Звернення різних перекладачів до прози О. Пушкіна є явищем цікавим, тому що дає можливість простежити, як у перекладацькій інтерпретації творів висвітлено громадські та естетичні принципи, ступінь проникнення в оригінал та ідейне розуміння. До того ж, переклад українською мовою охоплює одну з ланок в історії освоєння пушкінської прози в українському художньому перекладі. Варто зауважити, що головне правило для перекладу художніх творів – передати дух перекладного твору, чого не можна зробити інакше, ніж як переклавши цей текст таким чином, як його написав би мовою перекладу сам автор, якщо він був би носієм цієї мови. Щоб так

передати художні твори, необхідно народитися митцем. Ось мета, до якої повинен прагнути кожен, хто береться за нелегку працю перекладача.

Сьогодні переклади творів О. Пушкіна «Капітанська дочка», «Дубровський» та «Повісті Белкіна», здійснені О. Гончаром, І. Сенченком, М. Стельмахом, можна розглядати як красномовне підтвердження того факту, що автори перекладів здатні впоратись із завданням еквівалентного відображення змісту класичних творів, зберігши національно-культурну своєрідність, історію, образність, естетичну цінність, художньо-емоційне враження та структуру оповіді в такий спосіб, як це зробив автор оригінальних творів О. Пушкін.

Наведені у статті приклади свідчать про те, що передача національно-культурної специфіки іншою мовою в художніх текстах є проблемою, яка останнім часом привертає увагу все більшої кількості лінгвістів. Численні перекладацькі дослідження сприяють опису унікальності та різноманіття мов і культур, подальшому розвитку їх міжмовної і міжкультурної комунікації, появи нових досліджень у галузі теорії перекладу, процесуальної транслатології та порівняльної лінгвістики.

Список використаної літератури

1. Бублейник Л. Проблематика художнього перекладу : семантико-стилістичні аспекти : навч. посіб. / Л. Бублейник. – Луцьк : ВІЕМ, 2011. – 164 с. ; Bubleinyk L. Problematyka khudozhnoho perekladu : semantyko-stylistychni aspekty : navch. posib. / L. Bubleinyk. – Lutsk : VIEM, 2011. – 164 s.

2. Голоцукова Ю. О. Про універсальні та специфічні риси категорії результати (на матеріалі української та російської мов) / Ю. О. Голоцукова // Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького національного університету. – 2015. – Вип. 13. – С. 56–64 ; Holotsukova Yu. O. Pro universalni ta spetsyfichni rysy katehorii rezultatyva (na materialі ukrainiskoi ta rosiiskoi mov) / Yu. O. Holotsukova // Filolohichni studii : Naukovyi visnyk Kryvorizkoho natsionalnoho universytetu. – 2015. – Vyp. 13. – S. 56–64.

3. Лановик М. Функціонування художнього образу в різномовних дискурсах / М. Лановик. – Тернопіль : Економічна думка, 1998. – 148 с. ; Lanovyk M. Funktsionuvannia khudozhnoho obrazu v riznomovnykh dyskursakh / M. Lanovyk. – Ternopil : Ekonomichna dumka, 1998. – 148 s.

4. Методологічні проблеми перекладу на сучасному етапі : зб. наук. пр. / за ред. С. О. Швачко та ін. – Суми : СумДУ, 1999. – 195 с. ; Metodolohichni problemy perekladu na suchasnomu etapi : zb. nauk. pr. / za red. S. O. Shvachko ta in. – Sumy : SumDU, 1999. – 195 s.

5. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова : підруч. / М. Я. Плющ. – Київ : Вища школа, 1994. – 414 с. ; Pliushch M. Ya. Suchasna ukrainska literaturna mova : pidruch. / M. Ya. Pliushch. – Kyiv : Vyshcha shkola, 1994. – 414 s.

6. Пушкін О. Дубровський. Капітанська дочка : романи / О. Пушкін ; післямова О. Федосенка. – Київ : Молодь, 1981. – 192 с. ; Pushkin O. Dubrovskiy. Kapitanska dochka : romany / O. Pushkin ; pisliamova O. Fedosenka. – Kyiv : Molod, 1981. – 192 s.

7. Пушкін О. Зібрання творів в 4-х т. / О. Пушкін ; перекл. з рос. : М. Рильський, Л. Д. Дмитренко. – Київ : Державне видавництво художньої літератури, 1954. – 576 с. ; Pushkin O. Zibrannia tvoriv v 4-kh t. / O. Pushkin ; perekł. z ros. : M. Rylskiy, L. D. Dmytrenko. – Kyiv : Derzhavne vydavnytstvo khudozhnoi literatury, 1954. – 576 s.

8. Пушкин А. С. Собрание сочинений в 10-ти т. / А. С. Пушкин. – Москва : ГИХЛ, 1960. – Т. 5 : Романы, повести. – 658 с. ; Pushkin A. S. Sobraie sochineniy v 10-ti t. / A. S. Pushkin. – Moskva : GIKhL, 1960. – T. 5 : Romany, povesti. – 658 s.

9. Стріха М. В. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням / М. В. Стріха. – Київ: Факт, Наш час, 2006. – 344 с.; Strikha M. V. Ukrainiskyi khudozhnii pereklad: mizh literaturoiu i natsiietvorenniam / M. V. Strikha. – Kyiv: Fakt, Nash chas, 2006. – 344 s.

10. Чередниченко О. І. Про мову і переклад / О. І. Чередниченко. – Київ: Либідь, 2007. – 248 с.; Cherednychenko O. I. Pro movu i pereklad / O. I. Cherednychenko. – Kyiv: Lybid, 2007. – 248 s.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2018.

Yu. Holotsukova

E. Zahrubka

FEATURES OF REPRODUCTION OF THE NATIONAL AND CULTURAL UNIQUENESS IN TRANSLATING LITERARY WORKS «DUBROVSKY (DUBROVSKYI)», «THE CAPTAIN'S DAUGHTER» (KAPITANSKA DOCHKA), «THE BELKIN TALES» (POVISTI BIELKINA) BY ALEXANDER PUSHKIN

The article deals with the issue of translating national and cultural lexis in the 19th century pieces of literature as interpreting of historical, cultural and national identity components of one language into another language demands a particular approach from the translator to achieve equivalence and pragmatic adequacy in the translation. Nowadays the interest to cross-cultural interaction by means of studying national pieces of literature is increasing. Nevertheless, there are issues concerning peculiarity of their national and cultural uniqueness, establishing steady associations with the particular object of reality which form some cultural stereotype. The study deals with the analysis of some pieces from the novels «Captain's Daughter», «Dubrovsky» and «The Belkin Tales» that are monuments of Slavic culture and their translation into Ukrainian. Though the Ukrainian and the Russian languages are unique, cross-language interaction was observed in the process of their development which is logically reflected, in the first place, in lexical and semantic system. Having completed the comparative analysis of the texts of «Dubrovsky» by A. Pushkin in the Russian and the Ukrainian languages, the conclusion has been made that O. Honchar preserved denotative and connotative information and managed to put into words national and cultural uniqueness of «communicative and functional idea». I. Senchenko, the translator of novel «Captain's Daughter» managed to picture the life of common people, peculiarities of the characters, their ways of thinking, the history of these people in general, but their language and images were simplified. The most essential in this novel: love, fortune, the mission of the person in this world, the history of a person and population demands not only profound knowledge of the original language and author's style but also the history of those times to help the translated text acquire greater level of equivalence. M. Stelmakh in «The Belkin Tales» preserved esthetic value and artistic and emotional impression though with some alterations and editing. Various translators resort to the works by A. Pushkin which gives an opportunity to trace the level of penetration into the original text and understanding of the pieces of literature. Translation into Ukrainian language embraces one of the stages in the history of translating Pushkin's prose in Ukrainian literary translation. The analysis of the original texts and their pieces has shown the essential necessity to preserve unique vocabulary of those times for their equivalent perception by the target audience that is a compulsory condition for translation of the belles-lettres style texts which also assists in breaking cultural barriers and effectively facilitates cross-cultural communication.

Key words: literary translation, comparative analysis, national and cultural specificity, translation transformations, intercultural communication.